„Hrvatska Bogoslovna Akademija".

Već je od osnutka teološkog fakulteta u Zagrebu bilo u par navrata pokušaja, da se rasijani bogoslovski radnici po našim zemljama što uže medusobno povežu. Odraz je toga nastojanja i osnutak »Bogoslovske Smotre«, u god. 1910. Ova ideja, koja se prošlih decenija u raznim formama javljala u našim bogoslovskim krugovima, postala je življa i dobila konkretnije forme u poratno ovo vrijeme, kad se još jače nego prije stala osjećati potreba čvrste obrane i na peru i na riječi visokih kršćanskih istina i života. — Nastojanjem bogoslovskog fakulteta, a osobito živom inicijativom dra Svetozara Ritiga ostvarena je ova davna želja sviju hrvatskih bogoslova dne 19. XI. 1922. Na poziv naime privremenog pripravnog odbora, kome je na čelu bio dr. Frane Bulić, okupilo se taj dan u dekanatskim prostorijama bogoslovskog fakulteta u Zagrebu, mnoštvo najvidenijih naših literarnih trudbenika iz svih hrvatskih zemalja. Koji nijesu mogli osobno doći, pozdraviše vijećanje ili brzojavno ili pismeno izlažući svoje misli i nacrte. Sastanku, koji je otvorio preuzv. g. nadbiskup dr. Ante Bauer, predsjedao je dr. Frane Bulić. Glavni referent dr. Fran Barac osvijetlio je ponajprije sa svih strana pitanje osnutka naučnog bogoslovskog društva, a zatim predložio za to društvo nacrt pravila. Nacrt je pravila primljen i podastrt vladi na odobrenje. Druga glavna točka vijećanja bila je pitanje o izlaženju »Bogoslovske Smotre« kao organa »Hrvatske Bogosl. Akademije« u smislu § 2. toč. a) predloženog nacrta pravila.

Iza referata o historijatu, imućtvenim prilikama i budućim smjerovima »Bogosl. Smotre« zaključeno je, da se već početkom god. 1923. nastavi s njezinim izlaženjem. Time će ona stupiti u svoje XI. godište te kao i prije izlaziti 4 puta godimice u 6 do 7 araka po broju. Iza toga je konstituiran privremeni odbor »Hrv. bogosl. Akademije«, u koji su izabrani: predsjednik dr. Fran Bulić, I. potpredsjednik dr. J. Jelenić, II. potpredsjednik dr. F. Hermann, tajnik dr. J. Marić, blagajnik dr. S. Bakšić; odbornici: dr. F. Barac, dr. I. A. Ruspini, dr. S. Ritig, dr. Stj. Zimmermann, dr. A. Prešeren, O. P. Vlašić, dr. J. Kalaj, dr D. Mandić i dr. D. Kniewald.

Odmah iza sastanka održao je »privremeni« upravni odbor prvu sjednicu, na kojoj su u redakciju odabrani: dr. F. Bulić, dr. F. Hermann, dr. J. Marić i dr. S. Bakšić.

Pravila »Hrv. Bogoslovske Akademije, kako ih je odobrila pokrajinska uprava za Hrvatsku i Slavoniju, odeljenje za unutarnje poslove pod br. 6.236. od 17. februara 1923. g. glase:

I. Ime, sjedište i cilj.

§ 1. Društvo se zove »Hrvatska Bogoslovska Akademija« (HBA). Sjedište mu je u Zagrebu. Cilj: gajiti bogoslovsku znanost i sve pomoćne struke.

§ 2. U tu će svrhu HBA:

a) izdavati naučni časopis za bogoslovske i pomoćne struke;

b) spremati naučne knjige sadržaja bogoslovskoga i pomoćnih struka, a naročito obradivati pitanja, što se tiču naših krajeva;

c) organizovati naučni rad u pojedinim vrstama bogoslovske znanosti;

d) podupirati naučne pregaoce i brinuti se za uzgoj naučnoga podmlatka, naročito da uzmognu izobraziti se i u vanjskim sveučilištima, arkivima i knjižnicama;

e) održavati pojedinačna javna bogoslovska predavanja i čitave bogoslovske tečajeve;

f) osnovati knjižnice stručnih knjiga, časopisa i naučnih pomagala.

II. Društveni imutak.

§ 3. Društveni se imutak sabire u svrhe društva:

a) redovnom članarinom:

b) prihodom društvenih izdavanja;

c) darovima.

III. Članovi.

§ 4. a) radnici, koji aktivno saraduju prema cilju društva (§ 2.). Tko se ima smatrati članom »radnikom«, izriče odbor Akademije prema svome naročitom Poslovniku.

b) počasni, koje imenuje glavna skupština radi zasluga za ciljeve ovoga društva (§§ 1., 2. i 3.);

c) prinosnici, i to: 1. zakladatelji, koji uplate u jedamput ili u četiri godišnja obroka 1000 Dinara; 2. osnivači, koji plaćaju godišnje ili u pet godišnjih obroka 250 Dinara; 3. podupiratelji, koji plaćaju godišnjih 25 Dinara.

IV. Prava i dužnosti članova.

§ 5. Svi članovi (§ 4.) imadu pravo aktivno, a radnici i pasivno pravo glasa i govora na društvenim skupštinama. Društveni časopis i druge publikacije Akademije dobivaju uz popust, koji odredi odbor.

Dužnost je članova djelovati za cilj Akademije i brinuti se za sredstva, koja taj cilj promiču.

V. Uprava Akademije.

§ 6. Akademijom upravlja Odbor od najmanje dvanaest lica. To su predsjednik, dva potpredsjednika, tajnik, blagajnik, knjižničar i šest odbornika. Odbor bira redovna skupština na tri godine iz redova članova radnika. Jedna trećina Odbora i jedan član predsjedništva mora da se bira iz profesorskog zbora zagreb. kat. bogosl. fakulteta. Jednako bira redovna skupština i dvojicu revizora društvenoga imutka između svih svojih članova. Nastane li potreba, može Odbor ispražnjena mjesta popuniti opcijom između radnih članova. O tom će ona izviiestiti narednu redovnu skupštinu.

VI. Odbor Akademije.

§ 7. Odbor može da prema potrebi organizira i naročite svoje sekcije, za koje može da optira potrebne društvene članove. O tom će onda odbor izvijestiti redovnu narednu skupštinu.

§ 8. Zadaća je Odbora, da upravlja Akademijom prema § 2. Odbor treba da se naročito brine oko naučnoga rada (rasuđivanje djela, redakcija i pravac) Akademije, njezinoga časopisa i svih društvenih pothvata.

§ 9. Odbor upravlja društvenim imutkom (§ 3.) i daje o tom račun redovnoj skupštini.

§ 10. Zaključci Odbora su obvezatni, ako su pozvani svi članovi i ako ih je nazočna barem petorica.

§ 11. Akademiju zastupa predsjednik ili potpredsjednik. Ovi i potpisuju za Akademiju prema predmetu uz tajnika i blagajnika ili knjižničara.

§ 12. Odbor ima da izradi Poslovnik za unutarnju upravu Akademije.

VII. Skupštine društva.

§ 13. Redovna skupština Akademije sastaje se svake godine. Treba je oglasiti mjesec dana unaprijed. Izvanredna se skupština saziva, ako tako zaključi Odbor Akademije ili ako to pismeno s obrazloženim dnevnim redom zahtijeva barem 25 članova Akademije. Glavna skupština sposobna je pravovaljano zaključivati, ako je prisutna jedna trećina članova, koji imadu pravo glasa. Ako ne dođe toliki broj članova, imade se sazvati ponovna skupština, koja je vlasna zaključivati bez obzira na broj prisutnih članova.

§ 14. Na redovnoj skupštini izvješćuje Odbor o svomu djelovanju i traži apsolutorij. Određuju se prinosi članova prema novim prilikama. Rješavaju se predlozi.

§ 15. Pravila društva, izuzevši članarinu (§ 14.) može redovna skupština da mijenja samo onda, ako je ta točka bila oglašena u dnevnom redu za ovu skupštinu. Za raspust društva potrebno je da glasuju tri četvrtine nazočnih članova.

VIII. Obranički sud.

§ 16. Društvene prepirke rasuduje obranički sud od petorice članova. Svaka stranka bira sebi po jednoga člana, a ovi biraju sebi sporazumno trećega za predsjednika.

IX. Raspust Akademije.

§ 17. Ako oblast raspusti Akademiju ili ako se ona raziđe po odluci skupštine (§ 15.): treba iz društvenih aktiva (§ 3.) isplatiti dugove, a ostatak zajedno sa arhivom eventualno i sa inventarom i knjižnicom predati zagrebačkom nadbiskupskom Ordinarijatu, da ga upotrijebi za bogoslovske naučne svrhe (§ 2.) i da se brine, kako bi se osnovalo novo društvo sa istim ciljem.

Pokrajinska uprava za Hrvatsku i Slavoniju, odjeljenje za unutarnje poslove od 17. Februara 1923. br. 6236.

Time stupa »Bogoslovska Akademija« u život. Nadamo se, da će ona uistinu okupiti naše bogoslovske sile, da organizirane podadu snažniji dokaz, kako je hrvatski kler ne samo u prošlosti nego i u sadašnjosti jaki faktor u izgradnji kulture uopće, a napose u pridizanju i unapređenju bogoslovske znanosti.

Djelovanje »Bogosl. Akademije« nije suženo samo na izdavanje stručne revije nego ide za tim, da izdavanjem teoloških monografija, osnivanjem knjižnica i bogoslovskim predavanjima razvija i jača smisao i poznavanje teoloških disciplina.

Kad je zadaća »Hrvatske Bogoslovske Akademije« ovako zamašna i visoka, opravdane je nade, da će u redovima našega klera naći obilne pomoći. Ta je pomoć dakako u prvom redu moralna. Ali za jači napredak »Bog. Ak.« potrebna je što obilnija materijalna pomoć. Teške životne prilike ne smiju da priječe svećenika, da obilno podupire organizaciju, koja je kat'egzohen njegova i ide za tim, da znanstvene temelje njegovog visokog zvanja jači i kriepi. Mislimo stoga, da ne će biti hrvat. svećenika, koji u Akademiju ne bi pristupio kao član zakladatelj, osnivač ili podupiratelj.